

Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaava viranomaisneuvottelu muistio 4.11.2014

Aika: 4.11.2014, klo 12 – 15.00
Paikka: Etelä-Savon maakuntaliitto
Läsnä: Maaret Stenström, ympäristöministeriö, saapui klo 12.20
Susanna Wähä, ympäristöministeriö
Satu Karjalainen, Etelä-Savon ELY-keskus
Eero Korhonen, Etelä-Savon ELY-keskus
Patrick Hublin, Pohjois-Savon ELY-keskus
Jari Hyvärinen, GTK
Antti Heikkilä, Suomen metsäkeskus, Etelä-Savo
Pekka Kokki, Keski-Suomen liitto
Seppo Kesänen, Puolustusvoimat/Itä-Suomen sotilasläänin esikunta
Jarkko Mähönen, Metsähallitus
Seppo Serola, liikennevirasto, saapui klo 12.25
Jarmo Vauhkonen, Etelä-Savon maakuntaliitto, puheenjohtaja
Janne Nulpponen, Etelä-Savon maakuntaliitto
Marko Tantt, Etelä-Savon maakuntaliitto
Sanna Poutamo, Etelä-Savon maakuntaliitto, sihteeri

1. Kokouksen järjestäytyminen ja läsnäolijat

Jarmo Vauhkonen toivotti vieraat tervetulleiksi. Kokouksen puheenjohtajana toimii Jarmo Vauhkonen ja sihteerinä Sanna Poutamo.

Todettiin läsnäolijat.

2. Maakunnan alueidenkäytön suunnittelutilanne ja kaavan laadinnan lähtökohdat

Janne Nulpponen esitteli.

Maakuntaliiton oman seurannan ja sidosryhmäkeskustelujen perusteella koottiin maakuntakaavan lähtökohtaraportti, jonka pohjalta lähdettiin laatimaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavalla päivitetään kokonaismaakuntakaavaa kaikkien maankäyttömuotojen osalta.

Keskusteltiin maakuntakaavan nimestä. Susanna Wähän mielestä vaihemaakuntakaavan sijaan olisi yksinkertaisempaa käyttää nimenä kokonaismaakuntakaavan päivitys, koska muutaman teeman sijasta kaavassa on tarkoitus päivittää lukuisia teemoja.

Patrick Hublin totesi, että muualla Itä-Suomessa on tehty paljon vaihekaavoja ja niiden tulkinta on hyvin vaikeaa merkintöjen voimassa olon suhteen eli useiden vaiheiden kokonaisuutta on vaikea hallinta. Maakuntakaavan tarkoitus on kuitenkin olla kokonaisvaltainen suunnitelma.

Jarmo Vauhkonen puolusti vaihemaakuntakaava –nimen käyttöä sillä, että maakuntakaavan perusratkaisu ei aiota muuttaa, vaan kyse on yksittäisistä lisäyksistä/poistoista. Teemoja ei ole tarkoitus avata kokonaan, jolloin selvitystarve olisi suurempi. Haluamme viestiä, että kyse on nimenomaan voimassaolevan kaavan merkintöjen päivityksistä.

Susanna Wähä totesi, että kaavan selvitystarve määräytyy sen mukaan, mitä uutta kaavaan tulee. Vaikka katsottaisiinkin kokonaisuus, niin ei tarvitse käsitellä niitä teemoja, joita on jo vasta käsitelty. Jos on paljon päivitettävää, tulisi ottaa kokonaisuus haltuun.

3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Janne Nulpponen esitteli Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan keskeistä sisältöä ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä siitä saatua palautetta.

Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan lähtökohtaraportti sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma löytyvät maakuntaliiton kotisivulta osoitteesta www.esavo.fi/vaihemaakuntakaava2. Vastineet palautteeseen on lähetetty osanottajille sähköpostissa. Pöytäkirjan liitteeksi liitetään sähköpostitse tulleet Päijät-Hämeen liiton kommentit.

Käydyssä keskustelussa todettiin seuraavaa:

Maaret Stenströmin mielestä OAS on hyvin valmisteltu ja kaavan lähtökohtaraportti on hyvä lähestymistapa kaavalle. OAS:ssa olisi hyvä ottaa paremmin esille viranomaisyhteistyö eli saada siihen hyviä keinoja ja menetelmiä. Viranomaisyhteistyö on noussut keskeisesti esille maakuntakaavoituksen kehittämistarpeissa.

OAS:ssa on lueteltu MRL:n ja vattien keskeiset sisällöt, mutta olisi hyvä nostaa esille, mitkä niistä koskevat erityisesti tätä kaavaa.

Ilmoituslehdet tulisi mainita. Liiton taholta todettiin, että ilmoituslehtiä ei ole mainittu nimeltä vuorovaihtusmenettelyä koskevassa taulukossa, mutta ne on mainittu myöhemmin tekstissä.

Pekka Kokki Keski-Suomen liitosta totesi, että Keski-Suomessa suunnitellaan vaihtoehtoista nopeaa ratayhteyttä Päijänteen länsipuolelta ja kysyi onko tarkoitus tehdä uutta tarkastelua Lahti-Heinola-Mikkeli oikoratavarauksesta. Todettiin, ettei Mäntyharjun kanavaa ja Savonradan oikaisua ole valmiutta käsitellä tässä vaihekaavassa.

4. Kaavaa koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja muut ympäristöhallinnon kommentit

Maaret Stenström totesi, että maakuntakaavan päivitys on hyvä asia. MRL:n toimivuusarvioinnissa on todettu olevan tärkeää, että kullakin kaavatasolla huolehditaan sille kuuluvista tehtävistä ja että kaavat pidetään ajan tasalla, jotta vattien tavoitteet voivat toteutua. Vattitarkastelu kaavassa tulisi kohdistaa kaavan teemoihin.

Turvetuotanto

Marko Tanttu esitteli, miten turvetuotantoa on tarkoitettu käsitellä maakuntakaavassa. Tuotantoalueita osoitetaan pääosin vain luonnontilaisuusluokan 0-1 soille ja tehdään niille valuma-aluekohtaiset vesistövaikutusarvioinnit. Turvetuotantosuoit osoitetaan valittujen kriteerien perusteella. Jokaisesta potentiaalisesta turvesuosta tehdään aluevarauskortti. Myös soidensuojelun täydennysohjelman mahdolliset kohdet osoitetaan kaavassa suojelualuumerkinnällä.

Maaret Stenström totesi, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti turvetuotanto tulee yhteen sovittaa suojelun kanssa, turvetuotantoa on ohjattava pääasiassa ojitetuille soille ja vaikutuksia on arvioitava valuma-alueittain. OAS:ssa on mainittu vesistövaikutukset, mutta sitä tulisi täydentää luontovaikutusten osalta. Turvetuotanto on noussut esille myös aika ajoin energiapolitiisessa keskustelussa yleensä.

Susanna Wähä totesi, että vaikutusten arvioinnissa on muistettava suunnittelutaso. Uuden ympäristönsuojelulain mukaan voidaan luonnonarvot selvittää jo maakuntakaavassa, jolloin luvanhaltijan ei tarvitse tehdä luontoselvitystä. Tilanne on kuitenkin sama kuin ennenkin eli kaavoituspakkoa ei ole ja turvetuotanto voi edelleen sijoittua mihin tahansa muuallekin. Kaavoituksen yhteydessä voidaan kokonaisuutta hallita paremmin kuin luvituksessa.

Todettiin, että jos tuotantoalueet kohdistuvat jo ojitetuille soille (luonnonarvoltaan 0-1) riittää olemassa olevaan tietoon perustuvat luonnonolojen tarkastelut, mutta ne on dokumentoitava hyvin. Lisäksi voi olla tarvetta antaa suunnittelumääräyksiä.

Kiviainekset

Maaret Stenström totesi, että vattien mukaan luonnonvarojen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota kestävään käyttöön ja turvattu saatavuus tuleville sukupolville. Kiviainesten osalta tullaan tekemään aluerajausten tarkistuksia, niiden osalta on tehty myös yhteensovittaminen luontoarvojen ja pohjavesialueiden kanssa.

Patrick Hublin totesi, että maa-ainesten luvituksen yhteydessä ei käsitellä liikennettä, mistä on tullut ongelmia kuljetusten järjestämisessä. Maakuntakaavan ottoalueiden tulisi sijaita liikenteellisesti hyödynnettävissä paikoissa.

Kulttuuriympäristö

Maaret Stenström totesi, että valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi on Etelä-Savossa tehty, mutta VAT merkityksen se saa vasta valtioneuvoston periaatepäätöksen jälkeen. Näillä näkymin YM kuulee päivitysinventoinnin alueista keväällä 2015 ja valtioneuvoston päätös saadaan ehkä loppuvuonna 2015. Uuden inventoinnin kohteet voisi merkitä maakunnallisina, jos päätöstä ei ole tullut, päätöksen tultua voidaan muuttaa valtakunnallisiksi.

Museovirasto on lausunnossaan OAS:sta esittänyt muinaisjäännösten arvottamista. Todettiin, että muinaisjäännösrekisterissä on ajantasainen tieto muinaisjäännöksistä, kaava ei ole koskaan tässä suhteessa ajan tasalla. Ympäristöministeriön edustajat katsoivat, että muinaisjäännösten osalta oleellista on yhteensovittaminen muun maankäytön kanssa ja niiden huomioonottaminen, ei niinkään se, miten ne on kartalla esitetty. Kysymykseen, voiko muinaisjäännökset jättää maakuntakaavakartalta pois kokonaan ja esittää ne vain liitekartalla, ei toistaiseksi otettu kantaa. Informaation antaminen muinaisjäännöksistä jollain tavalla on oleellista.

Todettiin, että rky-pudokkaat otetaan huomioon maakuntakaavan päivityksessä.

Satu Karjalainen esitti, että maakuntaliitto tekisi modernin rakennusperinnön inventoinnin, koska ELY-keskuksessa on siitä aiheesta monta suojeluesitystä. Niistä on vaikea tehdä päätöksiä, koska inventointia ei ole. Todettiin, ettei aihetta käsitellä tässä vaihekaavassa.

Kauppa

ELY-keskus on lausunnossaan esittänyt, että ainakin tiva-kauppaa käsiteltäisiin maakuntakaavassa. Janne Nulpponen totesi, että asiasta on käyty keskusteluja kaupunkien kanssa, kaupungeissa on menossa yleiskaavoitustyö, jossa asiaa käsitellään. Tähän liittyen selvitetään, onko tarvetta kaavoittaa tiva-kauppaa myös maakuntakaavalla.

Maaret Stenström totesi, että mikäli tässä vaihemaakuntakaavassa käsitellään vain tiva-kauppaa, ei voimassa olevan maakuntakaavan kaupan merkintöjä ole tällöin tarvetta avata. Tällöin on tehtävä palveluverkkotarkastelu ja vaikutusten arviointi vain tiva-kaupan osalta ja määrittää tiva-kaupan seudullisuuden rajat.

Susanna Wähä totesi, että tiva-kauppaa koskevat tarkastelut ja niiden perusteella tehtävät ratkaisut on sovittava yhteen vahvistetussa maakuntakaavassa esitettyyn kaupallisten palvelujen kokonaisuuteen.

ELY-keskuksen taholta toivottiin aluerakennetarkastelua maakuntakaavan yhteydessä. Janne Nulpponen totesi, että keskus- ja palveluverkon uudelleen tarkastelu on ajateltu tehtävän skenaariotarkasteluna maakuntasuunnitelman yhteydessä, jos tarkastelun johdosta tulee jotain maankäyttötarpeita, niin ne voidaan ottaa maakuntakaavassa huomioon.

Matkailu

Ympäristöministeriön taholta korostettiin, että uusien matkailualuevarausten osalta on vaikutuksia arvioitava tarkemmin mm. suhteessa saimaannorppaan ja natura-alueisiin. Näin on tarkoitus tehdä yhteistyössä Metsähallituksen vetämän Norppa Life-hankkeen kanssa. Todettiin myös, ettei koko matkailuteemaa tarvitse avata, jos kaavaan tulee joku yksittäinen uusi alue lisää.

5. Muiden viranomaistahojen ja osallisten kaavan laadinnan kannalta keskeiset tavoitteet

Pekka Kokki totesi, että myös Keski-Suomessa on kokonaismaakuntakaavan päivitys lähdössä liikkeelle. Yhteensovittamistarpeita on lähinnä Toivakassa, jossa varikkoalue ulottuu Etelä-Savon puolelle, tosin siellä on lakkauttamisneuvottelut käynnissä.

Antti Heikki totesi, että metsäkeskuksen mielestä maakuntakaavassa olisi hyvä selvittää pysyväisluonteiset puuterminaalit. Kaavan tulisi antaa valmiudet myös mahdolliselle uudelle teollisuuden suuryksikölle.

Patrick Hublin kertoi, että Itä-Suomen alueelta on valmistunut metsätalouden ja biotalouden kuljetusvirroista selvitys, joka on liiton käytettävissä.

Seppo Kesänen Puolustusvoimista totesi, että muita akuutteja kaavoitustarpeita ole kuin Hartolan varastoalueen varoalueen saaminen kaavaan. Toivakan osalta tilanne on vielä auki, sillä alueen tulevaisuutta selvitetään parhaillaan.

6. Selvitykset ja vaikutusten arviointi

Yhteenvetona kohdassa 4 käsitellyn lisäksi todettiin, että tarkoituksena on tehdä kohdekohtaisia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja.

7. Viranomaisyhteistyö kaavan laadinnassa

Todettiin, että työneuvottelukäytäntö YM:n kanssa on hyvä.

Susanna Wähä totesi, että aluehallintoviranomainen ja ministeriötaso eivät ehkä riittävästi keskustele keskenään maakuntakaavakysymyksistä, mm. liikenteen osalta. Usein myös keskustellaan eri näkökulmas-

ta, esim. aluehallinto keskustelee aluenäkökulmasta ja ministeriöt omastaan. Yllättävää palautetta voi tulla myös niiltä tahoilta, jotka eivät ole yleensä mukana prosesseissa. Tiedonkulku tulee varmistaa keskeisten lausunnonantajien kanssa.

8. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

9. Tilaisuuden päätös

Jarmo Vauhkonen päätti tilaisuuden klo 14.20

Vakuudeksi

Jarmo Vauhkonen

Etelä-Savon maakuntaliitto

Susanna Wähä

Ympäristöministeriö

Janne Nulpponen

Lähettäjä: Riitta Väänänen <riitta.vaananen@paijat-hame.fi>
Lähetetty: 27. lokakuuta 2014 10:46
Vastaanottaja: Janne Nulpponen
Kopio: Tapio Ojanen; Mirja Karila-Reponen
Aihe: Kutsunne viranomaisneuvotteluun 4.11.2014

Hei Janne,

kiitämme kutsusta maakuntakaavanne viranomaisneuvotteluun. Emme valitettavasti pääse paikalle, mutta tässä muutama asia Päijät-Hämeen näkökulmasta:

- Etelä-Savon tapa arvioida voimassa olevan kaavan ajantasaisuutta, osallistaa sidosryhmät ja välittää tieto osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan vaikuttaa toimivalle, koska OAS antaa näin kohtuullisen tarkan kuvan siitä, mitä kaavassa on tarkoitus tehdä
- Päijät-Hämeen kannalta keskeiset yhteistyökohteet liittyvät tie- ja rataverkon ratkaisuihin sekä kanavoiteihin. OAS:n perusteella näyttäisi, että näihin yhteisiin ratkaisuihin ei oltaisi Etelä-Savon puolellakaan kajoamassa, mikä olisi sopusoinnussa Päijät-Hämeen ehdotusvaiheeseen edenneen maakuntakaavan kanssa.
- Myös Hartolan ja Joutsan puolustusvoimien varastoalueiden suoja-alueet ovat esillä tulevassa Päijät-Hämeen maakuntakaavaehdotuksessa
- Virkistyskäytön yhteyksien, luonnonvarojen käytön ja luonnonympäristön osalta saattaa kaavatyön edetessä ilmetä tarvetta tarkempaan kommentointiin.

Tarkennamme tarvittaessa edellä mainittuja tai muita esille nousevia asioita OAS:n, kaavaluonnoksen ja –ehdotuksen lausuntoihin liittyen.

Ystävällisin terveisin,

Riitta Väänänen

Riitta Väänänen
Aluesuunnittelupäällikkö
Päijät-Hämeen liitto
PL 50 (Hämeenkatu 9)
FI-15111 LAHTI

Manager, Regional Landuse Planning
The Regional Council of Päijät-Häme

tel. +358 3 871 9435
GSM +358 531 7628

e-mail : riitta.vaananen@paijat-hame.fi
internet: www.paijat-hame.fi